

Besluitnummer: 2021/45

Vaststellingsbesluit samenschutregeling voor Zeesluis IJmuiden

De directeur Centraal Nautisch Beheer Noordzeekanaalgebied

Gelet op:

- artikel 4.84 van de Algemene wet bestuursrecht;
- artikel 3.14 van het Binnenvaartpolitiereglement;
- artikel 6.28 van het Binnenvaartpolitiereglement; en,
- artikel 10.04 in samenhang met bijlage 12 van het Binnenvaartpolitiereglement; en
- de werkafspraken Rijkswaterstaat en het openbaar lichaam Centraal Nautisch Beheer Noordzeekanaalgebied Werkafspraken tussen de hoofdingenieur directeur West Nederland Noord van het Directoraat Generaal Rijkswaterstaat en de directeur van het openbaar lichaam Centraal Nautisch Beheer Noordzeekanaalgebied over de uitvoering van taken in het Noordzeekanaalgebied, actualisatie 2016, versie mei 2017.

Overwegende dat:

- de directeur Centraal Nautisch Beheer Noordzeekanaalgebied, in opdracht van de Directeur-Generaal Rijkswaterstaat gemandateerd is voor het schutproces in de Noordzeesluizen te IJmuiden;
- er geen wettelijke voorschriften zijn voor het onderling samenschutten van zeeschepen met en zonder gevaarlijke stoffen;
- er geen wettelijke voorschriften zijn voor het onderling samenschutten van zeeschepen en binnenschepen met en zonder gevaarlijke stoffen;
- het rapport "Samenschutregeling Zeesluis IJmuiden, veiligheidsaspecten" d.d. 21 juni 2021 waarin is aangegeven dat escalatiescenario's kunnen worden uitgesloten door bepaalde combinaties van scheepstypen te verbieden samen te schutten of de kans op escalatiescenario's verder te verkleinen door het aanhouden van een minimale afstand tussen de samen te schutten schepen. Een samenschutverbod neemt het risico op escalatie weg (risico's uitsluiten). Een minimale afstand verkleint de kans op escalatie (risico's beheersen);
- het oogmerk van deze regeling is om schepen met en zonder gevaarlijke stoffen veilig, milieuverantwoord en zo soepel en vlot mogelijk te kunnen samenschutten, en;
- het motief van deze regeling het voorkomen of het beperken van hinder of gevaar voor het scheepvaartverkeer tijdens het samenschutten is.

Besluit:

I.

Vast te stellen de samenschutregeling Zeesluis IJmuiden. Deze regeling is als bijlage bij dit besluit opgenomen.

II.

Dit besluit treedt in werking een dag na bekendmaking.

Het besluit wordt gepubliceerd als een Bekendmaking aan de scheepvaart IJmond Noordzeekanaalgebied Centraal Nautisch Beheer (BASIJN).

III.

Dit besluit wordt aangehaald als “samenschutregeling Zeesluis IJmuiden 2021.”

Aldus vastgesteld namens Directeur-Generaal Rijkswaterstaat
op 1 november 2021

De directeur Centraal Nautisch Beheer Noordzeekanaalgebied

J.H.M. Mateyo

Bijlage: samenschutregeling Zeesluis IJmuiden

In deze samenschutregeling wordt verstaan onder:

- a. droge ladingschepen met gevaarlijke stoffen geen seinplicht: een zeegaand schip dat gevaarlijke stoffen vervoert maar niet valt onder de werking van bijlage 12 van het Binnenvaartpolitiereglement;
- b. droge ladingschepen met gevaarlijke stoffen seinplicht: een zeegaand schip dat gevaarlijke stoffen vervoert als bedoeld in bijlage 12 van het Binnenvaartpolitiereglement;
- c. gastanker: een zeeschip dat bestemd is voor het vervoer van gaspen onder druk of in gekoelde toestand;
- d. overige schepen zonder gevaarlijke stoffen: alle schepen die niet vallen onder a., b., c., e., of f.;
- e. passagiersschip: elk schip, inclusief een cruiseschip, dat één of meer passagiers vervoert en dat in het bezit is van toereikende en geldige certificaten, en;
- f. tankschip: zeeschip, gebouwd voor of aangepast aan het vervoer van onverpakte vloeibare lading in zijn ladingtanks;

Droge lading schepen met gevaarlijke stoffen seinplicht (conform bijlage 12 van het Binnenvaartpolitiereglement):

1. stoffen van de klasse 1, gevarengroep 1.1 en 1.5, indien het schip in totaal meer vervoert dan 100 kg bruto gewicht;
2. stoffen van de klasse 1, gevarengroep 1.2, 1.3, 1.4, 1.6 of stoffen van de klasse 5.2; deze laatste voor zover zij overeenkomstig de IMDG-code moeten zijn voorzien van een gevaarsetiket «ontploffbaar», indien het schip in totaal meer vervoert dan 1000 kg bruto gewicht; of
3. stoffen van de klasse 2, die overeenkomstig de IMDG-code moeten worden voorzien van een gevaarsetiket «giftig», indien het schip in totaal meer vervoert dan 1000 kg bruto gewicht.

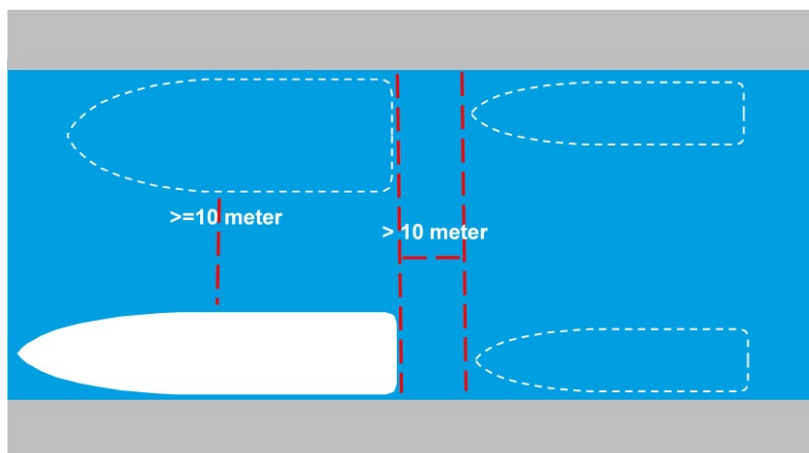
	Passagiers schepen	Gastankers	Tankers	Droge lading schepen met gevaarlijke stoffen seinplicht	Droge lading schepen met gevaarlijke stoffen geen seinplicht	Overige schepen zonder gevaarlijke stoffen
Passagiersschepen	GB	X	X	X	X	GB
Gastanker	X	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom
Tankers	X	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom
Droge lading schepen met gevaarlijke stoffen seinplicht	X	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom
Droge lading schepen met gevaarlijke stoffen geen seinplicht	X	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom
Overige schepen zonder gevaarlijke stoffen	GB	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom	10 meter rondom	GB

Legenda

GB Geen beperkingen.

- X Verbod op het combineren van de schepen in dezelfde schutting.
10 meter rondom geen schepen

Schepen mogen combineren in dezelfde schutting waarbij de schepen niet naast elkaar mogen afmeren en een onderlinge afstand van 10 meter wordt aangehouden. Deze 10 meter wordt gemeten zoals aangegeven in onderstaande figuur.

Meting van afstanden voor-achter linker plaatje en rondom rechter plaatje

- Bij een afstand groter dan 10 meter mag de sluismeester beslissen
- Bij een afstand kleiner dan 10 meter beslist de Manager Operatie.

Voor het schutten van oorlogs- en defensieschepen geldt dat:

Deze samenschutregeling niet van toepassing is voor oorlogsschepen, overige marineschepen of andere schepen die eigendom zijn van of in dienst zijn bij een lidstaat en die worden gebruikt voor een niet-commerciële openbare dienst.

Voor het samenschutten van zeevaart met seinplichtige binnenvaart gelden onderstaande regels:

- het samenschutten van zeevaart met een seinplichtig binnenvaart is alleen mogelijk indien het een binnenvaartschip betreft met een seinvoering van één blauwe kegel of één blauw licht waarbij een minimale afstand van 10 meter wordt aangehouden;
- het samenschutten van zeevaart met een seinplichtig binnenvaart is niet toegestaan indien het een binnenvaartschip betreft met een seinvoering van twee of drie blauwe kegels of twee of drie blauwe lichten.

Seinvoering binnenvaart (artikel 3.14 lid 1, 2 en 3 van het Binnenvaartpolitiereglement)

Bijkomende tekens van varende schepen die bepaalde gevaarlijke stoffen vervoeren

1. Een schip dat bepaalde brandbare stoffen vervoert, bedoeld in het ADN, nr. 7.1.5.0 of nr. 7.2.5.0, moet, teneinde dit kenbaar te maken, als bijkomend teken voeren:
 - a. 's nachts: een blauw licht;
 - b. overdag: een blauwe kegel met de punt naar beneden.
2. Een schip dat bepaalde voor de gezondheid schadelijke stoffen vervoert, bedoeld in het ADN, nr. 7.1.5.0 of nr. 7.2.5.0, moet, teneinde dit kenbaar te maken, als bijkomende tekens voeren:
 - a. 's nachts: twee blauwe lichten;
 - b. overdag: twee blauwe kegels met de punt naar beneden.
3. Een schip dat bepaalde ontplofbare stoffen vervoert, bedoeld in het ADN, nr. 7.1.5.0, moet, teneinde dit kenbaar te maken, als bijkomende tekens voeren:
 - a. 's nachts: drie blauwe lichten;
 - b. overdag: drie blauwe kegels met de punt naar beneden.

Toelichting

Zee- en binnenschepen worden geschut door de Noordzeesluizen te IJmuiden om in de havens in het gebied van het Centraal Nautisch Beheer Noordzeekanaalgebied (CNB) o.a. te laden, te lossen of te repareren. Het betreft alle soorten schepen met en zonder gevaarlijke stoffen. Voor de Noorder- en Middensluis is op 19 december 2018 een samenschutregeling opgesteld, zie kennisgeving 2018/012, https://www.portofamsterdam.com/sites/default/files/2021-02/Samenschutten%20met%20binnenvaart%201_2.pdf

In deze kennisgeving is aangegeven dat voor Zeesluis IJmuiden een aparte samenschutregeling zal worden opgesteld. Dit besluit geeft hier invulling aan. De reden voor een aparte samenschutregeling voor Zeesluis IJmuiden is dat deze ruimtelijk gezien meer mogelijkheden heeft dan de sluis van de Noordersluis. Er is dus meer ruimte om verschillende schepen met en zonder gevaarlijke stoffen met elkaar en met andere schepen in één schutting te combineren. De vraag is of deze extra ruimte ook vanuit veiligheidsoogpunt kan worden benut voor het samenschutten van schepen met en zonder gevaarlijke stoffen? Rijkswaterstaat en de directeur Centraal Nautisch Beheer Noordzeekanaalgebied vinden het van belang dat schepen veilig en verantwoord samen kunnen schutten. Een ander belang van de samenschutregeling is het voorkomen van schade aan Zeesluis IJmuiden, dit vanwege de twee hoofdfuncties. De eerste is de functie van de sluis als waterkering en de tweede is het doorgang laten vinden van het scheepvaartverkeer van en naar de havens in het CNB-gebied.

Voor het opstellen van deze samenschutregeling is uitgegaan voor een informatie gestuurde en risicogerichte aanpak. Adviesgroep AVIV B.V. heeft dit onderzocht en n.a.v. het onderzoek het rapport "Samenschutregeling Zeesluis IJmuiden, veiligheidsaspecten" d.d. 21 juni 2021 opgesteld. Uit dit rapport blijkt dat er twee typen oorzaken voor het onbedoeld vrijkomen van gevaarlijke stoffen mogelijk zijn :

1. intrinsiek falen van omhullingen of verpakkingen en
2. falen van omhullingen of verpakkingen door aanvaringen van schepen onderling of met de infrastructuur.

Intrinsiek falen is bijvoorbeeld het spontaan breken van een schip, lekken van containers of scheuren van lasnaden in tanks, uitblazen van pakkingen uit flensverbindingen. Dit kan zich overal voordoen, bij aanvang van de reis, tijdens de reis, bij het aanmeren en dus ook tijdens het schutten in Zeesluis IJmuiden. De kans op intrinsiek falen per schutting is volgens het rapport kleiner dan 10^{-9} en daarmee verwaarloosbaar klein.

Falen door aanvaringen gaat om aanvaringen in Zeesluis IJmuiden tussen schepen onderling of met infrastructuur zoals bijvoorbeeld de kademuur of de sluisdeur. In de afgelopen 15 jaar is contact tussen schepen onderling en contact met de infrastructuur gemiddeld één keer per jaar voorgekomen. AVIV heeft een beschouwing uitgevoerd en geconcludeerd dat hierbij geen grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen vrij zijn gekomen. Bovendien zijn de aanvaringsenergieën daarvoor te laag en zijn tankschepen dubbelwandig uitgevoerd.

Volgens het rapport zijn er dan ook geen op kans gebaseerde argumenten om schepen met gevaarlijke stoffen niet samen te schutten.

In het rapport is aangegeven dat het escalatierisico:

- kan worden uitgesloten door bepaalde combinaties van scheepstypen te verbieden of
- om de kans op escalatie te verminderen door het aanhouden van een minimale afstand tijdens het schutten tussen bepaalde schepen.

Vanwege het rapport is gekozen voor de in de bijlage opgenomen samenschutregeling voor Zeesluis IJmuiden.

Het samenschutten van gevaarlijke stoffen schepen onderling is mogelijk wanneer:

- een veiligheidsafstand van 10 meter rondom de schepen wordt aangehouden en;
- er een verbod geldt op het samenschutten met passagiersschepen.

Het verbod om samen te schutten met passagiersschepen die één of meer passagiers vervoeren zorgt voor een beperking van de effecten wanneer het ongeval scenario toch plaatsvindt. Reden om het samenschutten van passagiersschepen met andere schepen te verbieden is dat op een passagiersschip passagiers zich niet beroepsmatig daar bevinden. Bemanningen en sluispersoneel zijn vertrouwd met de omgeving en getraind in noodsituaties; passagiers niet. Bovendien is het lastig, zo niet onmogelijk om in geval van een calamiteit een passagiersschip op het Noordzeesluizencomplex te ontruimen. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat een passagiersschip dat geen passagiers aan boord heeft voor deze samenschutregeling beschouwd wordt als een overige schip zonder gevaarlijke stoffen. Als een dergelijk schip wel gevaarlijke stoffen aan boord heeft zal bepaald moeten worden of het een droge lading schip met gevaarlijke stoffen dat seinplichtig is of een droge lading schip met gevaarlijke stoffen dat niet seinplichtig is.

Het hanteren van veiligheidsafstanden is alleen zinvol voor de kleinere meer realistische scenario's en draagt bij aan een verdere verkleining van de toch al zeer kleine kansen op dominoscenario's. Daarnaast is de vastgestelde samenschutregeling praktisch goed uitvoerbaar, sluit deze aan bij de samenschutregeling voor de Noorder- en Middensluis en is deze eenvoudig door de operatie toe te passen.

De samenschutregeling voor Zeesluis IJmuiden zal bij de eerstvolgende actualisatie van de werkafspraken tussen RWS en het CNB worden opgenomen.

Het samenschutten van binnenschepen onderling is wettelijk geregeld, zie artikel 6.28 van het Binnenvaartpolitiereglement. Echter het samenschutten van zeeschepen onderling en van zee- en binnenschepen is niet wettelijk geregeld. Deze lacune wordt door deze samenschutregeling ingevuld.